

Datum
2016-03-29
Handläggare
Johanna Egerup
Havsplanering och maritima enheten
johanna.egerup@havochovatten.se

Dnr
347-16
Direkt
010-6986160

Mottagare
Enligt missiv

Redovisning av arbete med delmål inom Östersjöstrategin

Regeringen har gett ett uppdrag till Havs- och vattenmyndigheten (HaV) att aktivt bidra till att genomföra EU:s strategi för Östersjöregionen och dess handlingsplan. Som en del i detta arbete ska myndigheten redovisa arbetet med delmål. Redovisningen har en struktur som bygger på frågorna i uppdraget:

1. Vilka delmål i strategin som närmast berör myndighetens verksamhetsområde och hur myndigheten verkar genom strategin för att nå dessa mål.
2. Närliggande områden som faller under andra myndigheters huvudsakliga verksamhetsområden.
3. Delmål där myndigheten bedömer att samarbete behöver inledas med andra myndigheter och redogöra för hur en sådan samverkan ska ske.
4. Möjligheten att skapa synergier med genomförandet av regeringens maritima strategi.

1. Vilka delmål i strategin berör vårt verksamhetsområde och hur myndigheten verkar genom strategin för att nå dessa mål

Enligt vår instruktion ska Havs- och vattenmyndigheten vara pådrivande, stödjande och samlande vid genomförandet av miljöpolitiken och arbeta för en hållbar förvaltning av fiskeresurserna. Våra övergripande målsättningar är god miljö i sjöar, vattendrag och kustvatten, god miljö i havet liksom ett långsiktigt hållbart fiske.

Mål 1: Rädda havsmiljön

I stort sett hela vår verksamhet berör Östersjöstrategins mål Rädda havsmiljön. Nedan lyfter vi de delar av vår verksamhet som vi bedömer har störst beröring på strategin. Redovisningen görs först utifrån de delar som berör hela målet och därefter delar som rör respektive delmål.

Vi är en av de 25 myndigheterna med ansvar inom **miljömålssystemet** med uppgift att verka för att generationsmålet och alla 16 miljökvalitetsmålen nås. I det ansvaret ligger också att vi vid behov ska föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling. Vi har också ett särskilt utpekad uppföljningsansvar för tre av miljökvalitetsmålen: *Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag och Hav i balans samt levande kust och skärgård*. Eftersom målen sammanfaller väl med Östersjöstrategins mål Rädda havsmiljön så ser vi att vårt arbete med miljökvalitetsmålen även bidrar till att nå Östersjöstrategins mål. Vi har under 2016 identifierat och definierat vilka av målen som är relevanta för vår verksamhet och integrerar nu åtgärdsarbetet tydligare i vår verksamhetsplanering.

En stor del av vår verksamhet handlar om att synliggöra, effektivisera och skapa sammanhang i arbetet med åtgärder för en bra havs- och vattenmiljö. Vi ansvarar för **anslag 1:12 Åtgärder för havs- och vattenmiljön**. Anslaget används till insatser för att förbättra, bevara och skydda havs- och vattenmiljöer. Insatser som i sin tur bidrar till att uppnå delmålen under Rädda havsmiljön. För att växla upp anslaget och på så sätt få mer åtgärdsarbete utfört gör vi satsningar på bland annat skrivarbidrag och samfinansiering för EU-finansierade fonder. Fokus är på LIFE och EU:s regionala fonder. Vi medfinansierar idag flera större regionala projekt som bidrar till att nå Östersjöstrategins mål. Vår strategi är att fortsatt aktivt söka efter möjligheter till samfinansiering av projekt inom ramen för åtgärdsanslaget för att växla upp och skapa mervärde för Sveriges åtgärdsarbete och öka möjligheterna att uppnå miljökvalitetsmålen och Östersjöstrategin.

Vi samverkar med Naturvårdsverket kring användningen av **miljöforskningsanslaget**. Anslaget syftar till att forskning ska bedrivas för att uppfylla miljökvalitetsmålen. Målsättningen från vår sida är att se till att myndigheterna får den kunskap som behövs för en effektiv förvaltning av Östersjön och andra vatten.

Den av FN nyligen antagna hållbarhetsagendan, **Agenda 2030**, och särskilt mål 14 om hållbart nyttjande av haven kommer att vara vägledande för vårt internationella arbete inom havsmiljöområdet de kommande åren. En av utmaningarna är att reda ut hur kopplingar, målkonflikter och synergier mellan olika mål ser ut. För att skapa förutsättningar för ett effektivt arbete krävs att Sverige identifierar viktiga internationella och regionala processer som understödjer genomförandet av agendan. Flera av de insatser som HaV lyfter fram i Östersjöstrategin direkta kopplingar till genomförandet och uppföljningen av mål 14.

Delmål: Östersjön ska ha rent vatten

Vi ansvarar för det praktiska genomförandet och samordningen av arbetet med **havsförvaltningsförordningen** i Sverige för att uppfylla EU:s havsmiljödirektiv i Sverige. Arbetet berör även fler delmål under målet Rädda havsmiljön. Under 2015 har vi tagit fram ett **åtgärdsprogram för havsmiljön**. Åtgärdsprogrammet innehåller 32 stycken åtgärder med syftet att nå en god havsmiljö. Åtgärderna riktas mot myndigheter och kommuner. Huvuddelen av åtgärderna ligger på vårt ansvar att genomföra. Flera av åtgärderna i åtgärdsprogrammet för havsmiljön behöver genomföras på Östersjönivå. I arbetet med åtgärdsprogrammet har vi integrerat Helcoms Aktionsplan för Östersjön (BSAP). Vi ser samordningen inom Helcom som en viktig utgångspunkt för att genomföra målen i Östersjöstrategin. Vi har börjat genomföra åtgärderna och kopplar dem till verksamhetsplaneringen och till havs- och vattenmiljöanslaget.

Vi har också en viktig roll i det arbete som utförs i enlighet med **vattenförvaltningsförordningen** för att uppfylla EU:s ramdirektiv för vatten. Vi samordnar, vägleder, tar fram föreskrifter och rapporterar Sveriges arbete till EU. Vi bidrar även till att genomföra åtgärder för att främja vattenmiljön. Arbetet spänner över en stor andel av våra verksamhetsdelar och målen omfattar de större svenska vattenområdena för sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten.

Vi arbetar även med havsplanering enligt **havsplaneringsförordningen**. Planeringen ska bidra till att maritima näringar utvecklas samtidigt som att god miljöstatus nås och upprätthålls i Sveriges havsområden. I vårt arbete med förslag till havsplaner tillämpar vi en ekosystemansats. Mer om havsplanering och koppling till Östersjöstrategins mål nedan under horisontell åtgärd om fysisk planering.

Även myndighetens arbete med **prövning och tillsyn** kopplar till delmålet om att Östersjön ska ha rent vatten. Bland annat ger vi tillsynsvägledning i frågor om miljö kvalitetsnormer för vatten och havsmiljön, vattenverksamhet, små avloppsanläggningar, dumpning av avfall samt fiske och vattenbruk.

Delmål: Östersjön ska ha en rik och levande biologisk mångfald

Många verksamheter inom vårt ansvarsområde främjar den biologiska mångfalden och ekosystemen vilket kopplar till delmålet. Exempel är **naturvårdsarbete, miljöbalksrelaterade frågor, prövning och tillsyn** samt **fördelning av naturvårds- och åtgärdsanslag**. För flera verksamheter har vi ett tydligt mandat, ibland genom delat ansvar.

Tillsammans med Naturvårdsverket har vi ansvar för att **skyddet av marina områden ska utökas**, så att minst 10 procent av Sveriges

marina områden ska vara skyddade senast 2020. Syftet är att bidra till att nå nationella och internationella mål för biologisk mångfald. Vi är även delaktiga i utvecklingen av handlingsplaner för **grön infrastruktur**, så att helhetsperspektiv uppnås och att viktiga ekologiska samband och väsentliga ekosystemtjänster bevaras eller förstärks. Till exempel har vi genom havs- och vattenmiljöanslaget finansierat en modernisering av Helcoms databas för områdesskydd (MPA). Databasen har varit ett viktigt instrument i bedömningen av Östersjöns MPA-nätverk.

Vi samordnar även arbetet med genomförandet **av EU:s fiskeripolitik**, och verkar också på andra sätt för en hållbar **förvaltning av fiskresurserna** inom ramen för ekosystemansatsen. Vi reglerar och vidtar åtgärder och bidrar med underlag i internationella förhandlingar för att främja skyddet av biologisk mångfald, ett hållbart och miljövänligt fiske, livskraftiga fiskbestånd och bevarande av livsmiljöer för fisk. Vi utformar även nationella föreskrifter för levande akvatiska organismer, fiskodling, fiskefria områden och beslutar om fredning av områden och förvaltningsplaner för bestånd i Östersjön och Västerhavet.

Delmål: Östersjön och dess utlopp trafikeras av en ren och säker sjöfart

Vår roll inom sjöfartsområdet är att vara pådrivande för en mer **miljövänlig sjöfart** vilket kopplar till delmålet. Vi gör detta genom samverkan med andra myndigheter, genom att medverka i forskningsprojekt för en renare sjöfart liksom att bistå utvecklingen av miljöteknik och miljöindex.

Vi gör till exempel särskilda insatser för att stödja en övergång från öppna skrubbers, där smutsigt och surt avgasvatten från fartygens svavelrening släpps ut i havet, till **slutna skrubbers** där avfallet tas omhand. Ett annat exempel är **Clean Shipping Index** vars utveckling vi har stöttat under flera år tillsammans med andra myndigheter och intresseorganisationer. Syftet med detta miljöindex, som Sjöfartsverket nu beslutat använda i sin nya avgiftsmodell, är att miljövänliga fartyg skall få rabatt och konkurrensfördelar för att på så vis **skapa incitament** sjöfartsbranschen att satsa på miljövänlig teknik.

Industrin, genom Sveriges redarförening, har tagit initiativ till att utveckla sjöfartens miljöarbete genom ett samverkansorgan, **Zero Vision Toll, ZVT**. ZVT har som vision att sjöfarten i Östersjöregionen skall ha noll påverkan på miljön. I referensgruppen ingår flera myndigheter, däribland HaV. Vi ser denna plattform som en utmärkt bas för vidare arbete med att miljöanpassa sjöfarten, inte minst utifrån att även finländsk sjöfart har bestämt sig för att arbeta inom samma plattform.

Inom **havsplaneringen** tar vi tillvara på sjöfartens intressen och ser till att det finns utrymme för säkra transporter även i framtiden. Samtidigt tar vi hänsyn till näringens miljöpåverkan och samråder om förbättringsmöjligheter där sjöfartens framfart orsakar särskild skada eller risk.

Delmål: Förbättra samarbetet för en god havsmiljö

Ett effektivt åtgärdsarbete och finansiering till detta förutsätter goda nätverk och utvecklade tvärssektoriella samarbeten. Vi ser detta delmål som ett av de viktigaste verktygen för att nå en god havsmiljö. Östersjöstrategin är viktig för erfarenhetsutbyte, kunskapsuppbyggnad och för att skapa kontaktytor med andra aktörer som vanligtvis inte arbetar med havsmiljöfrågor. Nedan ges exempel på befintliga nätverk och samarbeten som vi ser som viktiga för att genomföra strategins mål.

Vi är pådrivande i det nationella och internationella arbetet för att leda, samordna och ansvara för ett samlat svenskt genomförande av Helcom:s aktionsplan för Östersjön. Flera av **arbetsgrupperna inom Helcom** är bemannade av handläggare och experter från, eller finansierade av, HaV. Vi ser arbetsgrupperna som ett viktigt instrument för att driva på åtgärdsarbetet i Östersjön. Regionala strategier och aktionsprogram som tas fram är viktigt för de nationella åtgärdsprogrammen. Ett exempel är Helcoms regionala statusbedömning HOLAS 2017 som kommer att integreras i vår arbete med havsmiljöförordningen.

Vi deltar även i arbete som bedrivs inom Helcom för att förebygga och minimera marint skräp. Vi har arbetat för att **Helcom:s aktionsplan mot marint skräp** ska antas och genomföras. Vi har erbjudit oss att ta ett särskilt ansvar för två av planens regionala åtgärder samt bidra med kunskap och erfarenheter till flera av de andra åtgärderna. Sex av de frivilliga nationella åtgärderna har integrerats i det svenska åtgärdsprogrammet för havsmiljön. Vi ser Östersjöstrategins struktur och mål som en bra resurs för att få detta arbete i operativt genomförande.

Vi förbättrar samarbetet för en god havsmiljö även inom **havsplanering**. Östersjöstrategin siktar på att genom bättre samarbete få till gränsöverskridande havsplaner som tillämpare ekosystemansatsen. Två exempel på vårt arbete för bättre samarbete inom Östersjöregionen genom havsplanering är följande:

Helcom-VASAB:s arbetsgrupp för havsplanering som vi också deltar i säkrar samarbete mellan Östersjöländerna på området. Gruppen följer, undersöker och tillämpar resultat och erfarenheter från projekt för att utveckla policy och gemensam förståelse inom havsplanering på Östersjönivå. Exempel på resultat är gemensamma riktlinjer för samarbete

över gränser och ekosystemansatsen, där vi bidragit med sin kompetens till båda.

Projektet **Baltic SCOPE** är ett samarbete för att få olika länders havsplaner att stämma överens i Östersjön, ge gränsöverskridande lösningar och ta fram rekommendationer för samarbete över gränserna. Projektet är ett av Östersjöstrategins flaggskeppsprojekt och leds av Havs- och vattenmyndigheten. Det är ett tvåårigt samarbete som för första gången samlar de ansvariga myndigheterna i Danmark, Tyskland, Polen, Lettland och Estland. Deltar gör även samarbetsorganisationerna Nordregio, VASAB och Helcom liksom Finlands miljöcentral SYKE. Fler än så deltar i projektets utåtriktade event. Projektet ger stort utbyte av ländernas erfarenheter, kunskap och avsikter för miljö, energi, fiske och sjöfart inom havsplanering. Samarbetet överbrygger olikheter och ger förståelse för olika hantering och administrativa nivåer och kan i slutändan leda till rekommendationer om former för fortsatt samarbete.

Inom fiskförvaltningen är vi delaktiga i **BALTFISH**. Projektet är ett forum för fisket i Östersjön. Syftet är att utveckla och förbättra samordningen och samarbetet mellan medlemsstaterna. Alla de åtta EU-medlemsländerna runt Östersjön ingår. Projektet startades på svenskt initiativ. Arbetet ligger väl i linje med EU:s utvecklade gemensamma fiskepolitik, där förvaltning och samordning delvis överförs till regionala organ.

Vi är nationell **kontaktpunkt och medlem i styrgruppen för PA Nutri** vars viktigaste mål är att reducera övergödningen av Östersjön. PA Nutri arbetar med projekt som bland annat syftar till att förbättra avloppsrening i regionen, stimulera tvärsektoriell policydialog och samarbete med icke-EU-medlemsländer samt till att utreda kostnadseffektiva åtgärder för att minska näringsläckage. Genom PA Nutri är vi med och påverkar inriktningen på övergödningensarbete i Östersjön, framförallt via utpekande av flaggskeppsprojekt men också genom att skapa kontaktvägar och nya samarbeten inom regionen.

Vi sitter även med i **styrgruppen för PA Hazards** vars viktigaste mål är att minska påverkan av miljöfarliga ämnen i Östersjön. I detta arbete ingår att ta fram vilka områden arbetet ska fokusera på, det kan vara allt från utsläpp av läkemedel, användningen av båtbottnfärger eller dumpade stridsmedel. Vi stödjer de projektansökningar vi anser är relevanta genom så kallade support letters. Dessa skickas till olika Östersjöfonder för eventuell finansiering. Arbetet är till stor del åtgärdsinriktat.

Inom forskningsområdet är vi med och finansierar en rad olika forskningsprogram och forskningsprojekt. Dels genom miljöforskningsanslaget, men också genom andra anslag. I flera **forskningsprogram** sitter representanter från oss med i styr- och referensgrupper för att bevaka och påverka inriktningen av

forskningsprojekten, så att de möter de krav om tillämpbarhet för förvaltningen som är uppsatta.

Vi deltar tillsammans med Naturvårdsverket i arbetet inom **Östersjöprogrammet BONUS**, där delar av miljöforskningsanslaget växlas upp. Programmet är ett samarbete mellan de åtta EU-länderna runt Östersjön samt Ryssland. Vi är en av de svenska huvudfinansiärerna för forskningsprogrammet. Syftet är att finansiera forskning till stöd för en bättre Östersjömiljö.

Inom **JPI oceans** utlysningar försöker vi påverka inriktningen på utlysningarna, bland annat har ett antal projekt kring mikroplaster i marin miljö startats. Vi sitter även med i **Nordiska ministerrådets arbetsgrupp HAV** liksom **arbetsgrupp Havsplanering**.

Uppskattningsvis hälften av de forskningsprojekt som startas inom denna grupp berör kunskap som behövs för att förbättra havsmiljön i Östersjön.

Horisontell åtgärd: Fysisk planering

Inom strategins horisontella åtgärd Fysisk planering arbetar vi med havsplanering och för att utveckla gemensamma former för samarbete över gränserna inom havsplanering. Vi är enligt havsplaneringsförordningen ansvariga för att ta fram **förslag till havsplaner för Östersjön, Bottniska viken och Västerhavet**. Detta ska vi göra genom att **samarbeta** med berörda i arbetet. Vi tillämpar en ekosystemansats i arbetet, vilket är strategins indikator för denna horisontella åtgärd.

Arbetet med att ta fram förslag till havsplaner gör vi med hjälp av berörda länsstyrelser och med stöd från nationella myndigheter som bistår och ska förstärkt bidra med underlag för planeringen. Under åren har vi utvecklat samarbete med ett 20-tal nationella myndigheter liksom de 14 kustlänsstyrelserna. Även berörda regionorganisationer, kommuner och bransch- och intresseorganisationer är involverade i arbetet.

Vi samarbetar även med andra länder och verkar för att de svenska havsplanerna samordnas med våra grannländers havsplaner. Exempel på samarbetet ger vi under ovanstående delmål om förbättra samarbetet för en god havsmiljö.

Detta innebär att arbetet med fysisk planering av havet är ett av de bästa exemplen på hur en horisontell åtgärd inom Östersjöstrategin kan fungera. Det vill säga här involveras intressenter på lokal nivå, via kommun, region, upp till nationell, subregional liksom EU-politisk nivå. Där vi ser det finns ett behov av utveckling av dialog är inom de maritima näringarna för att förbättra sitt arbete för Östersjöstrategin och då även regeringens maritima strategi.

2. Närliggande områden som faller under andra myndigheters huvudsakliga verksamhetsområden

Inom vår verksamhet arbetar vi inom flera områden som berör Östersjöstrategins mål och delmål men där vi inte är ansvarig myndighet. Vi ser strategin som ett viktigt verktyg för att kunna utveckla samarbetsformer och skapa synergieffekter.

Under denna fråga ger vi några exempel på områden vi ser behöver utvecklas. Under fråga 3 ger vi exempel på myndigheter som ansvarar för frågorna och vilka behov vi ser av utveckling av samarbeten.

Mål 1: Rädda havsmiljön

Alla fyra delmål

För att uppnå målet Rädda havsmiljön behövs utveckling inom en lång rad områden, där **utveckling och implementering av innovativa lösningar** är nödvändig. Även om **teknisk utveckling** inte ligger inom vår myndighets huvudsakliga verksamhetsområde finns många beröringspunkter mot både innovationsarbete och implementering. Via havs- och vattenmiljöanslaget och utlysningar inom framförallt vattenrening finansierar vi utveckling av nya tekniker. Även tillståndshantering och annan reglering kan gynna nya metoder, till exempel inom sjöfart, vattenbruk, jordbruk och fritidsbåtssektorn.

Flera av åtgärderna i **åtgärdsprogrammen för havsmiljön och för vattenmiljön** behöver genomföras av andra myndigheter liksom länsstyrelser och kommuner. Ofta behöver flera myndigheter medverka. De flesta åtgärder är av styrmedelstyp som till exempel vägledning, utredningar, information och bidrag. Vi ser att Östersjöstrategins nätverk och samarbetsformer kan användas för arbetet med åtgärdsprogrammen, både ur ett erfarenhets- och kunskapsutbytesperspektiv. Arbetet innebär samarbete med våra grannländer kring åtgärder i den gemensamma havsmiljön, bland annat inom Helcom samt på EU-nivå. Inom Helcom verkar man för samarbete och samordning i ländernas framtagna av åtgärdsprogram. Denna samordning och utbyte ger en bra bas för genomförande av det som Östersjöstrategin ska uppnå gällande miljöförbättringar.

Mål 2: Länka samman regionen

Delmål: Goda transportvillkor i Östersjöområdet

Handel och välbefinnande kräver en väl fungerande sjöfart i Östersjöområdet nu och i framtiden. För att upprätthålla goda transportvillkor tar vi stor

hänsyn till sjöfartens framtida rumsliga behov i vårt arbete med **havsplaneringen**. Sjöfarten kräver en stor flexibilitet och åtkomst, detta planerar vi för samtidigt som havets yta i framtiden ska rymma fler aktörer och ostörda områden. Vårt mandat för dessa frågor varierar. För att nå framgång inom området är vi ofta beroende av andra myndigheter och aktörer inom transportsektorn. Detta arbete ser vi kan utvecklas inom strategins arbete.

Delmål: EU:s hela Östersjöregion ska ha pålitliga energimarknader

Vårt mandat för dessa frågor varierar men bedöms totalt sett i dagsläget som litet för bidrag till målet i sin helhet. För att nå framgång inom området är vi ofta beroende av andra myndigheter och aktörer. Vi bedömer att vårt befintliga arbete har måttlig effekt och måttlig relevans inom rådande mandat men har en större potential, till exempel om regelverket för vattenverksamheter miljöanpassas. Områden där vi idag arbetar och som vi ser kan behöva utvecklas är:

Vårt arbete med **reglering och prövning** av vattenverksamhet, vattenförvaltning samt havsplanering och miljöprövning av vind- och vågkraft bidrar till en effektiv energianvändning för förnybar energi och med minimal påverkan på miljön.

Havsplanering kan bidra till att skapa pålitliga energimarknader i EU:s Östersjöregion genom att planera för säkerhet och för energikorridorer och anslutningar.

Under våren 2016 inleder HaV arbetet i projektet **Baltic LINes** som eftersträvar bättre matchning och helhet vad gäller farleder och energikorridorer i Östersjöns havsplaner. Det ska förhindra felpassningar, länka samman över gränserna och ge effektiv användning av utrymmet.

En grund för arbetet har redan lagts genom samarbetet i projekt **Baltic SCOPE**, där energi är ett av fyra teman som särskilt beaktas i planeringen, bland annat genom att samlar in och problematisera nationella data och avsikter. Detta har redan varit till nytta för aktörer inom energisektorn genom att ge dem ny kunskap om deras grannländer.

Mål 3: Öka välbefindandet

Alla fyra delmål

Marina resurser pekas ut som en nyckelkomponent som ger ekonomiska möjligheter. Därför blir vårt arbete med **havsplanering** och **havsförvaltning** viktigt. De marina resurserna behöver hanteras hållbart, som Östersjöstrategin anger, för att den marina miljön ska kunna ge oss avgörande ekosystemtjänster och blå tillväxt.

Havsplanen för Östersjön blir ett viktigt instrument för utvecklingen av havsanknutna näringar, inte minst genom att öka förutsägbarheten för aktörer som avser att bedriva verksamhet till havs. Havsplaneringen förbättrar också möjligheterna att ta hänsyn till ekosystemens förutsättningar och trygga de värden som är grund för näringar som exempelvis turism. Detta skapar synergier med regeringens maritima strategi, särskilt med strategins två perspektiv Hav i balans och Konkurrenskraftiga maritima näringar. Mer om detta under fråga 4.

3. Delmål där myndigheten bedömer att samarbete behöver inledas med andra myndigheter och hur en sådan samverkan ska ske

I samarbete med andra myndigheter och aktörer kan vi bidra med kunskap om vilken utveckling som är nödvändig och vilka lösningar som bör prioriteras för att förbättra Östersjöns miljö. Vi ser Östersjöstrategin som ett viktigt verktyg för att främja samarbete och att bygga nätverk.

För denna redovisning har vi valt att fokusera på målet Rädda Östersjön och vilka samarbete som behöver utvecklas för att nå detta mål.

Mål 1: Rädda havsmiljön

Många myndigheter är involverade i arbetet för en god havsmiljö. Vi ser att PA-nätverken är bra utgångspunkter för att bygga en god och fungerande samverkan.

Delmål: Östersjön ska ha rent vatten

För att uppnå delmålet Östersjön ska ha rent vatten krävs en helhetssyn där alla de aktiviteter som påverkar vattenmiljön utvecklas mot hållbara tekniker och metoder. För att åstadkomma detta vill vi se tydligare samverkan mellan **innovation- och miljöteknikarbete** och kopplingen till Östersjöstrategins mål. Det finns redan idag ett samarbete mellan de berörda myndigheterna, bland andra Havs- och vattenmyndigheten, **Vinnova och Tillväxtverket** som kan utvecklas.

Vi ser också ett behov att koppla och även rikta **PA Innovation** till målet Rädda Östersjön. Detta för att förbättra och fokusera samarbetet för att på så sätt bidra med nytänkande, nya metoder och ny teknik inom miljöfrågor. Innovation är ett brett begrepp som i detta sammanhang skulle behöva en fokusering. Havet, vattnet och dess gemensamma utmaningar är ett område som räcker för innovationssatsningar inom strategin, och som också ger stora möjligheter för global framgång.

Det finns flera beröringspunkter mellan nationella myndigheter när det gäller arbetet med att minska **näringsläckaget** till Östersjön. För vår myndighet finns främst behov av samarbete med **Jordbruksverket** och **Naturvårdsverket**. Redan idag samarbetar vi med dessa myndigheter på flera områden men vi ser att Östersjöstrategin kan utgöra ett bra komplement. Genom att utveckla en nationell samarbetsplattform mellan **PA Nutri**, **PA Hazard** och **PA Bioeconomy** skulle åtgärdseffektiviteten stärkas avsevärt framöver.

Ansvar för **miljöfarliga ämnen i vatten** och sediment är fördelat mellan ett antal olika myndigheter i Sverige. Vår myndighets arbete med dricksvatten, enskilda avlopp och farliga ämnen bidrar till resurseffektiva kretslopp fria från farliga ämnen. Vårt mandat för dessa frågor varierar men är totalt sett litet. För att nå framgång inom området är vi ofta beroende av andra myndigheter och aktörer. Framför allt är det med **Naturvårdsverket** och **Kemikalieinspektionen** som samverkan sker och som fortsatt behöver utvecklas. Vi ser att Östersjöstrategin är ett viktigt verktyg för att utveckla samverkan mellan myndigheter som arbetar med frågan. **PA Hazards**, där vi sitter med i styrgruppen, är ett viktigt forum för att driva frågan kring miljöfarliga ämnen i vatten.

Delmål: Östersjön ska ha en rik och levande biologisk mångfald

I vårt arbete med havsplanering är olika typer av kunskapsunderlag en viktig bas för planeringen. Vi har därför gett bidrag från havs- och vattenmiljöanslaget till **Sjöfartsverket** i deras pågående arbete med en **nationell djupdatabas**. Databasen gör att det blir lättare att få en bild av havsbotten och vilka ekosystem som finns där. Här har vi startat upp ett samarbete med **Sveriges geologiska undersökning** (SGU) där vi genom tecknade överenskommelser får stor hjälp i att ta fram ekologiskt relevant kartmaterial baserat på djupdata och befintlig sedimentdata.

Underlaget kommer till stor nytta inom våra regeringsuppdrag inom områdesskydd och inom havsplaneringen, där vi med stöd av SGU tar fram ett analytiskt verktyg för att bedöma den kumulativa miljöbelastningen av olika planalternativ (**projektet Symphony**). Dessutom kommer forskare och intressenter inom havsmiljöområdet få ta del av kunskap om bottenpografen runt hela den svenska kusten. Ökad kunskap om havsbotten kommer också att vara väldigt viktigt i genomförandet av EU:s havsmiljödirektiv.

Denna typ av samarbeten har varit mycket fruktsamma och är något vi önskar bibehålla och utveckla framöver inom ramen för Östersjöstrategin. Detta utifrån att vi ser ett behov av att få samarbeten gällande såväl

underlag, kunskap som miljöpåverkan att inte stanna vid svenska kuster eller nationella vatten, då frågorna i sig inte stannar vid nationsgränser.

Delmål: Östersjön och dess utlopp trafikeras av en ren och säker sjöfart

Inom arbetet med att minska sjöfartens miljöpåverkan har vi funnit goda samarbetsformer med **Transportstyrelsen** och **Sjöfartsverket**, vilka har stort inflytande i sjöfartsfrågor, men också med kommuner, länsstyrelser och regioner som är viktiga lokalt och hamnfrågor. Dessa samarbeten måste vidareutvecklas, särskilt eftersom vi har begränsade mandat inom sjöfartsfrågor. Clean Shipping Index och miljösatningar i Göteborgs hamn liksom Zero Vision Tool är goda exempel.

Vidare ser vi att operationella och illegala oljespill (läckage av olja som inte beror av olyckor) måste minska. Operationella oljespill har länge varit ett problem i vissa områden, inte minst bland utsjöbankarna söder om Gotland där skadorna på sjöfågel är omfattande även om en minskning skett under senare år. Ett utökat samarbete med **Kustbevakningen** inom detta område kan vara del av en lösning.

Delmål: Förbättra samarbetet för en god havsmiljö

För att förbättra samverkan och utvecklingen av åtgärder inom målet Rädha havsmiljön ser vi att PA-nätverken skulle behöva kompletteras med ett **nätverk med deltagande av svenska myndigheter** som arbetar med frågor som berör **målet Rädha havsmiljön**. Detta då myndigheter ofta saknas i det operativa genomförandearbetet. Samverkansformer för nationella frågor inom området finns redan, inom till exempel miljömålsarbetet och dess miljömålsråd. Fokus inom ett nytt nätverk bör därför vara på frågor som kräver internationell samverkan i regionen.

Ett mindre och mer fokuserat myndighetsnätverk för målet Rädha havsmiljön kan ge förutsättningar för effektivare informationsutbyte och samarbeten i just detta område. Därmed stärks berörda myndigheters möjligheter att nyttja strategin för genomförande av sina uppdrag. Utöver miljömyndigheterna ser vi gärna deltagande av till exempel Sjöfartsverket, SGU, Transportstyrelsen, SMHI, Jordbruksverket.

4. Möjligheten att skapa synergier med genomförandet av regeringens maritima strategi

Vi ser att den svenska maritima strategin utgör en viktig vägledning och ett instrument för att genomföra en integrerad svensk havspolitik. Strategin omfattar och integrerar flera för havsmiljön viktiga politikområden, exempelvis näringspolitik, politik för regional tillväxt, sektorpolitik som rör havet och dess användning, och miljöpolitik. Strategin lyfter också fram de kommande havsplanerna som ett verkningsfullt instrument för att styra utvecklingen i de svenska havsområdena.

Vi ser strategin som en bra utgångspunkt för prioriteringar som även ska göras inom arbetet med Östersjöstrategin.

Synergier i mål, grannländers deltagande och nätverk

Den maritima strategin är ett bra stöd för alla myndigheter som arbetar med frågor som berör maritima frågor. Den visar på riktning för prioriteringar och genomförande av åtgärder kopplade till maritima intressen.

Tre saker skapar synergi mellan Östersjöstrategin och genomförandet av den svenska maritima strategin:

- Flera av målen i den svenska maritima strategin sammanfaller med målen i Östersjöstrategin. När vi målen i den ena strategin så når vi målen i den andra också.
- Många av målen i den svenska maritima strategin förutsätter ett deltagande av grannländerna runt Östersjön, något som Östersjöstrategin ger förutsättningar för.
- Den maritima strategin kan dra nytta av de samarbeten och nätverk som Östersjöstrategin byggt upp. Vi nämner många av dem i beskrivningarna av hur vi arbetar för att nå målen.

Synergier främst inom tre åtgärdsområden

I vårt arbete med de två strategierna ser vi framförallt synergier inom tre av åtgärdsområdena:

- Friskt och säkert hav
- Planering med maritimt perspektiv
- Kunskap och innovation

Dra nytta av nätverk och samarbeten

Det är särskilt angeläget att dra nytta av samarbeten och nätverk. Detta eftersom maritima frågor ofta per definition berör internationell

samverkan, vilket är Östersjöstrategins kärnområde. Några exempel på områden där den maritima strategin kan dra särskild nytta av Östersjöstrategins nätverk är i arbetet med:

- Näringsläckage, fosfor som begränsad resurs och återföring av växtnäring.
- Föroreningar som läkemedelsrester, plaster och övrigt marint skräp som sprids över stora områden.
- EU:s reviderade fiskeripolitik som bland annat innebär förbud mot att kasta ut oönskade fångster, och som skapar förutsättning för en regional förvaltning av havsområden
- Att öka kunskapen om bland annat utbredningen av fosforläckande och förorenade sediment i Östersjöns havsbotten, för att nå en mer effektiv förvaltning, användning och restaurering av naturresurser.
- Innovationer för att möta de samhällsutmaningar som det maritima området berörs av, exempelvis hållbar energiproduktion, hållbara transporter, klimatförändringar och ett hållbart resursutnyttjande.
- Planering med maritimt perspektiv och förutsättningar för en regional förvaltning av havsområden.